

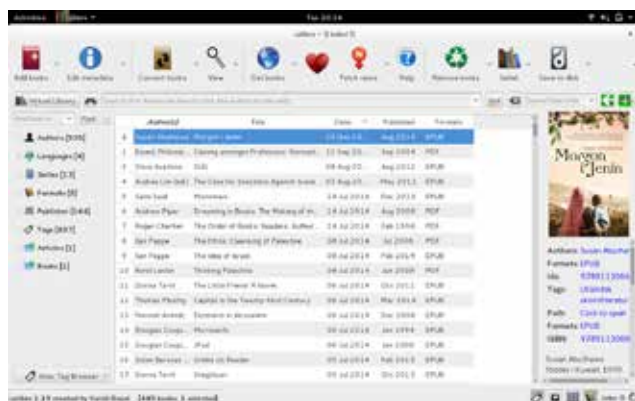
Fri programvara för litteratur och läsning

Text: Martin Persson

Fri programvara är datorprogram vars källkod gjorts fritt tillgänglig enligt en fri licens, vanligtvis GPL (GNU General Public License). Den fria tillgängligheten, open source, är en aspekt av fri programvara, men framför allt refererar ”fri” till användarens frihet att köra, studera, modifiera och kopiera programkod. Fri programvara utvecklas av företag, offentliga institutioner eller privatpersoner i en global programmeringsgemenskap.

Som politiskt projekt överordnar fri programvara användarnas rättigheter att kunna ha kontroll över sin dator, lära sig mer om programmering och dela program med sina vänner över exempelvis ett företags rätt att läsa in kod i proprietära licenser för att sedan profitera på detta. Mycket infrastruktur för webben bygger på fri programvara och det fria operativsystemet GNU/Linux används också på många persondatorer. Free Software Foundation grundades i USA på 80-talet och verkar för fri programvara. Läs mer på deras hemsida: <http://www.fsf.org/>.

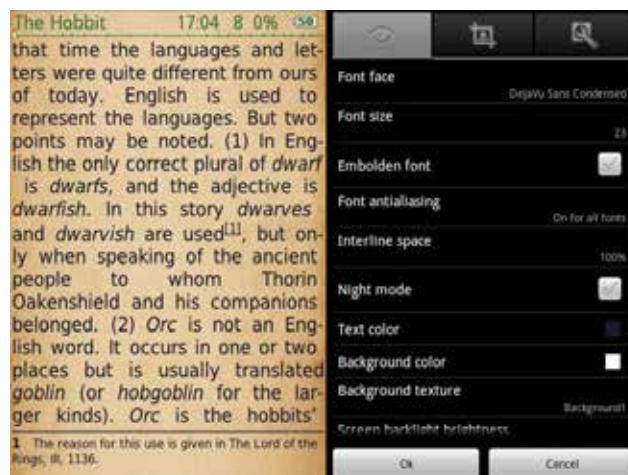
Calibre (GNU/Linux, Windows och Mac OS X)

Ett pålitligt verktyg för att samla, organisera och hantera e-böcker eller andra digitala textdokument på din dator. Förutom att sortera det och göra ditt arkiv av digitala texter sökbar kan Calibre även konvertera mellan olika format och synka med till exempel läsplattor och andra läsverktyg.

Webbplats: <http://calibre-ebook.com/>

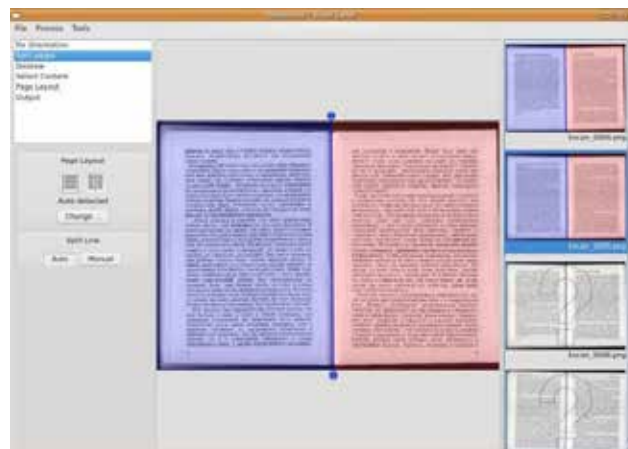
CoolReader (GNU/Linux, Windows och Android)

En bra e-boksläsare för, bland andra, epub-formatet. Har bokmärkes- och annoteringsfunktioner samt går att optimera för läsplattor med ”e-bläck”. Hanterar inte DRM-filer (Digital Restrictions Management), vilket bör ses som en feature eftersom DRM är djupt problematiskt för läsarens rättigheter.¹ Testa gärna med någon feministisk klassiker från Litteraturbanken² eller en sci-fi-novell av författaren och informationsaktivisten Cory Doctorow.³

Webbplats: <http://sourceforge.net/projects/crengine/>

ScanTailor (GNU/Linux och Windows)

När du skannat in en bok kan du använda ScanTailor för efterbearbetningen. Mata in råmaterialet från scannern i programmet, som sedan hjälper dig att dela upp per sida, justera marginaler, kontrast, skevhet och så vidare. Ut kommer fina och raka bildfiler som är färdiga att buntas ihop till en pdf (och kanske köras genom ett OCR-program för att göra texten sökbar). Bra och lättjobbat program för den digitaliseringsugna.

Webbplats: <http://scantailor.org/>

1. Läs mer om DRM på <https://defectivebydesign.org/> eller i bis 3/2012 under rubriken ”Vi måste prata om DRM”.

2. <http://litteraturbanken.se/#/epub>.

3. <http://craphound.com/overclocked/download/>.